Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 578/2022
12.04.2023. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Делић, адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа „Простор“ из Сомбора, чији је пуномоћник Биљана Настасић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1679/21 од 19.10.2021. године, у седници већа одржаној 12.04.2023. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1679/21 од 19.10.2021. године.

О б р а з л о ж е њ е

Међупресудом Основног суда у Сомбору П1 545/20 од 18.03.2021. године, поништено је као незаконито решење туженог број ..-17 од 08.09.2017. године, којим је тужиоцу престао радни однос и обавезан тужени да тужиоца врати на рад, док ће у преосталом делу тужбеног захтева, као и о трошковима поступка суд одлучити коначном одлуком.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1679/21 од 19.10.2021. године, жалба туженог је усвојена и преиначена првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се поништи као незаконито решење туженог број ..-17 од 08.09.2017. године, којим је тужиоцу престао радни однос и да тужиоца врати на рад.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је побијану пресуду испитао на основу члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити има других битних повреда на које се указује ревизијом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на основу уговора о раду од 01.08.2013. године, на неодређено време, са I степеном стручне спреме и распоређен на послове комунални радник. Послови су обухватали чишћење гробља, јавних површина и кошење траве, као и копање гробних места и учествовања у сахрањивању због којих је код тужиоца дошло до нарушавања здравственог стања, услед чега се лечио амбулантно и болнички. Из извештаја Опште болнице у ..., Одељења за дневни третман психијатријских болесника, у којој се тужилац лечио у периоду од 22.05.2017. године до 25.08.2017. године, произлази да тужилац има проблем на послу у контакту са мртвим људима, да је раније лечен и да је од стране службе медицине рада ослобођен обавезе спуштања ковчега у гробницу, али да је код тужиоца дошло до погоршања психичког стања услед анксиозности и депресивности и да му је постављена дијагноза „ Поремећај прилагођавања са анксиозно-депресивном сликом удружено са специфичном фобијом/ страх од мртвих тела“. Због наведених здравствених проблема тужилац се обраћао туженом са захтевом да буде премештен на друге послове. Након Измене Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места од 05.07.2017. године, којим је у Сектору за комунално уређење насељених места, систематизовано радно место „комунални радник на одржавању пијаце и других јавних површина“ и предвиђен један извршилац – НК радник, тужени је са тужиоцем је закључио Анекс уговора о раду 20.07.2017. године и преместио га на ове послове са местом рада у ..., где тужилац има пребивалиште. Тужени је 09.08.2017. године донео нову Измену Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, поступајући по Одлуци скупштине Града Сомбора о максималном броју запослених у систему јавног сектора Града Сомбора за 2017. годину. Овом изменом Правилника укинуто је радно место на које је тужилац премештен наведеним анексом. Тужиоцу је понуђено да му споразумно престане радни однос, што он није прихватио, па му је оспореним решењем од 08.09.2017. године отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом услед технолошких, економских и организационих промена. Након измене Правилника од 09.08.2017. године послови кошења траве на гробљу и одржавање гробља, као и одржавање пијачног простора у ... тужени обавља преко Агенције „Анаконда“, а послове сахрањивања обављају запослени код туженог из ... . Тужилац сматра да је тужени могао да га распореди на друго одговарајуће радно место, те да није могао бити проглашен технилошким вишком и из разлога што је синдикални представник, односно члан Извршног одбора ООСС и представник радника месних заједница.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и поништио као незаконито решење о отказу уговора о раду, из разлога што је у време распореда тужиоца на послове комуналног радника на одржавању пијаца и других јавних површина тужени имао сазнања да ће бити у обавези да изврши рационализацију радних места, сходно одлуци о максималном броју запослених, али да је ипак систематизовао и преместио тужиоца на радно место за које у том моменту није било потребе, као и што није доказао да тужиоца није могао да распореди на друге послове за којима постоји потреба.

Насупрот томе, према схватању другостепеног суда, оспорено решење о отказу уговора о раду је законито, с обзиром да је до премештаја на радно место са којег је

тужиоцу престао радни однос дошло на захтев самог тужиоца да буде ослобођен послова на гробљу, а да је без утицаја то што је наведено радно место укинуто, јер је до укидања дошло због спровођења Одлуке Скупштине града о смањењу броја запослених у јавном предузећу, те код чињенице да није било других послова које тужилац може да обавља без угрожавања здравља. Такође, другостепени суд сматра да статус тужиоца у синдикалној организацији и његове синдикалне активности нису биле разлог због којих је тужени извршио организационе промене, укинуо послове радног места које је тужилац обављао и донео оспорено решење, па тако и не утичу на законитост решења.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, према оцени Врховног касационог суда суда, правилно је другостепени суд одбио тужбени захтев тужиоца, због чега нису од утицаја на другачију одлуку наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, предвиђено је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

За правилну примену отказног разлога из наведене одредбе закона, потребно је да услед технолошких, економских или организационих промена, престане потреба за обављањем одређеног посла, па се уговор о раду запосленом отказује због престанка потребе за обављањем посла који је запослени обављао у време отказа. По оцени овог суда, код туженог је дошло до економских, технолошких и организационих промена које су довеле до смањења укупног броја запослених. У поступку утврђивања вишка запослених (а у спровођењу Одлуке о максималном броју запослених), тужени је 09.08.2017. године донео измену Правилника о организацији и систематизацији послова, којим више није предвиђено радно место комунални радник на одржавању пијаце и других јавних површина на којем је тужилац радио. Како је радно место на којем је тужилац радио укинуто, то је дошло до престанка потребе за његовим радом, што је основ за примену отказног разлога из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Тужилац је обављао послове комунални радник на одржавању пијаце и других јавних површина, а тужени је промену, која је основ за престанак потребе за одређеним послом, исказао кроз измену Правилника о систематизацији радних места, јер је утврдио да наведено радно место није рентабилно.

Неосновани су ревизијски наводи да је тужени послодавац повредио права тужиоца у поступку утврђивања вишка запослених, јер му није понудио премештај на друге послове (радно место „комунални радник“ и даље је систематизовано), као и да се послови које је он радио и даље обављају код туженог. Наиме, радно место „комунални радник“ и даље постоји (смањен је број извршилаца), али оно обухвата и послове на гробљу које тужилац због здравственог стања не може да обавља, па није могао бити на њега распоређен, док је део послова овог радног места пребачен у делокруг рада за које је тужени ангажовао Агенцију „Анаконда“, а што представља аутономију послодавца да вршење одређених послова организује путем трећих лица – привредних субјеката, у складу са законом. Стога суд нема овлашћење да испитује на који правно дозвољени начин ће послодавац организовати обављање одређених послова ако је послодавац проценио да је то за њега рентабилније, а што је у конкртној ситуацији случај. У конкретном случају, за законитост оспореног решења је од

важности да тужени није засновао радни однос са другим лицем за обављање истих послова, већ је за то ангажовао лица преко агенције.

Неосновани су и наводи у ревизији да тужиоцу радни однос није могао да престане с обзиром на чланство у синдикату и на његову синдикалну активност. Ово из разлога што према одредби члана 188. Закона о раду, на коју се тужилац у ревизији позива, заштиту од отказа и стављање у неповољан положај имају сви запослени, а не само њихови представници, те да ако је разлог њихов статус или активност у својству представника запослених, чланство у синдикату или учешће у синдикалним активностима он мора да докаже да је због тога добио отказ. Тужени је доказао да је тужиоцу престао радни однос због реалних потреба посла (укинуто радно место на којем је тужилац радио), а не због статуса или активности тужиоца у својству представника запослених. Овакво поступање туженог није у супротности са законом, нити са Конвенцијом Међународне организације рада број 135 о заштити и олакшицама које се пружају представницима радника у предузећу.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић